शीतलहर तथा हिमपात विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना-२०७७

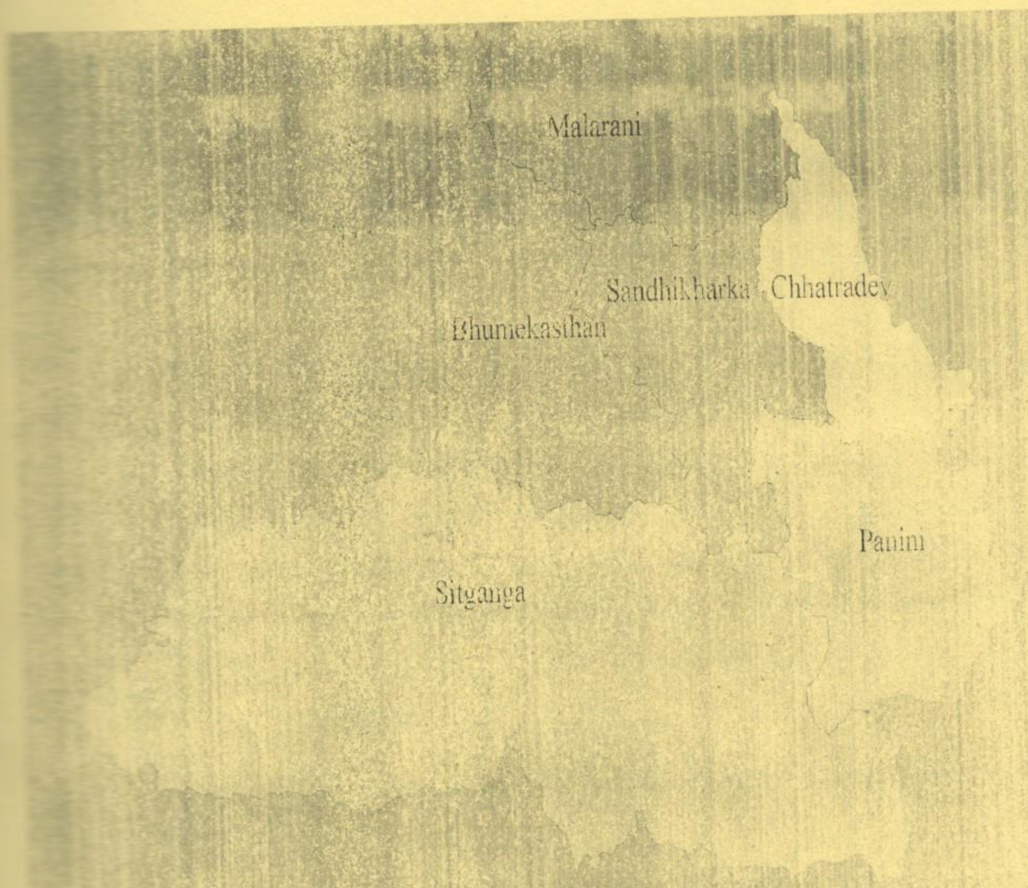

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, अर्घाखाँची

District Disaster Management Committee (DDMC)
Arghakhanchi

विष्णु पौडेल
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

पृष्ठभूमि

अर्घाखाँची जिल्ला लुम्बिनी प्रदेशको एक पहाडी जिल्ला हो । यस जिल्लाको अधिकांश भुभाग (६८%) महाभारत पर्वत श्रृङ्खला अन्तर्गत रहेको छ भने बाँकी भुभाग शिवालिक पहाड अन्तर्गत पर्दछ । यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल ११९३ वर्ग कि.मि. रहेको छ । नेपालको मानचित्रमा यस जिल्लाको पूर्वमा पाल्पा, उत्तरमा गुल्मी, दक्षिणमा कपिलवस्तु र रूपन्देही तथा पश्चिममा दाङ र प्युठान जिल्ला पर्दछन् । अर्घाखाँची जिल्लामा मध्य पहाड ६८%, चुरे पहाड ३१% र केही भाग समथर तराईको रुपमा रहेको छ । यस जिल्लामा साबिक ४२ गा.बि.स. रहेकामा हाल तीनवटा नगरपालिका र तीनवटा गाउँपालिका गरि कुल ६ वटा स्थानीय तहहरू रहेका छन् भने एक संघीय निर्वाचन र दुइ प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् । जिल्लाको कुल जनसंख्या १९७६३२ (महिला १११३६६ र पुरुष ८६२६६) र घरधुरी संख्या ४४३३२ (राष्ट्रिय जनगणना, २०६८) रहेको छ । जिल्लाको कुल साक्षरता ९७.२५% रहेको छ ।

नेपालमा हरेक वर्ष चिसो मौसममा शीतलहर तथा हिमपातका कारण जनजीवन प्रभावित हुने गरेको छ । यस जिल्लामा हिमपातले जनजीवनमा खासै ठूलो प्रभाव पारेको पाइदैन । त्यसैगरी तराईको भाग खासै नभएकोले हुस्सुले पनि ठूलो असर पारेको पाइदैन । तर कहिलेकाही हुने हिमपात तथा असिना पानीले जनजीवनमा असर पार्नुका साथै अन्नबालिहरुमा क्षति पुऱ्याउने गरेको छ । यसरी चिसो मौसममा हुने विपद्को कारणले मानविय क्षति नभएता पनि आर्थिक रुपमा क्षति पुग्ने गरेको छ ।

यातायात आगमन हुने सडकमा तुसारोको कारणले बाटो चिप्लो भई सवारी दुर्घटनाको जोखिम रहेको छ । आगो ताप्ने क्रममा आगलागि हुने, कोठामा निसासिने लगायतका दुर्घटना हुने सम्भावना रहन्छ । त्यसै गरि केभिड-१९ को कारण जोखिम थप भएको छ ।

हामी सबै जिल्लाका सरोकारवालाहरुको संयुक्त प्रयासबाट चिसो तथा शीतलहर र कोभिड-१९को जोखिमलाइ न्यूनीकरण गर्न आवश्यक छ ।

यसै सन्दर्भमा चिसोको समयमा हुने जोखिम कम गर्न तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरुलाई प्रभावकारी बनाउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, अर्घाखाँचीको निर्णय बमोजिम जिल्लाको शीतलहर तथा हिमपात विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना-२०७७ तयार पारिएको छ ।

विष्णु पौडेल
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय, अर्घाखाँची

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको मिति २०७७/०९/०८ को बैठकबाट स्वीकृत

शीतलहर तथा हिमपात विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना, 2077

सि.नं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय/व्यक्ति	सहयोगी निकाय	समय	अपेक्षित उपलब्धी
१	विभिन्न माध्यमहरुबाट घर विहीन, अति विपन्न वा चिसोको कारणले जोखिममा पर्न सक्नेको सूचना लिई स्थानीय तहमा जानकारी गराउने	जिल्ला आपतकालिन कार्य संञ्चालन केन्द्र	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरु	निरन्तर	चिसोबाट हुन सक्ने घटनाहरुको वारेमा जानकारी हुने
२	चिसोको जोखिममा रहेका वस्तिहरुको पहिचान गरी पूर्व सूचना दिने र सुरक्षित रहन संञ्चार माध्यममा प्रचारप्रसार गरी सुरक्षित तुल्याउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तहहरु		निरन्तर	
३	जिल्लाको विपद् व्यवस्थापन खोज तथा उद्धार सामग्रीहरुको रोष्टर तयार गरी राख्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सुरक्षा निकाय सवै, नेपाल रेडक्रस	निरन्तर	समयमै खोज तथा उद्धार हुने
४	खाद्यन्न, न्यानो कपडा कम्मल, काठ दाउरा, बायोमास, औषधी तुसारो तथा हिउँ पछ्याउने सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तहहरु	सुरक्षा निकाय सवै, नेपाल रेडक्रस	निरन्तर	चिसोबाट हुन सक्ने क्षती कम हुने
५	संभावित दूर्घटनाहरु जस्तै : अगलागी, कोठामा निसासिने आदिबाट बच्न सचेतनामूलक तथा सन्देशमूलक सूचना	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तहहरु	सुरक्षा निकाय सवै, नेपाल रेडक्रस	निरन्तर	संभावित दुर्घटना प्रति सर्वसाधारण सचेत हुने

विष्णु पौडेल
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

	तयार गरी अम सञ्चारमाध्यम मार्फत प्रचार प्रसार गर्न ।				
६	हिमपात, तुसारो, बाक्लो कुहिरो तथा हुस्सुका कारण संभावित सवारी दुर्घटनालाई न्यूनीकरण गर्न संभावित स्थानहरुको Mapping गर्ने र दुर्घटना हुन सक्ने जोखिमयुक्त/संभावित क्षेत्रहरुमा विभिन्न सांकेतिक चिन्हहरु तथा सूचना मूलक सन्देशहरु राख्ने । सवारी चालकहरुलाई प्रवेश तथा प्रस्थान वन्दुमा जानकारी गराउने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तहहरु, जिल्ला ट्राफिक कार्यालय	सुरक्षा निकाय सवै, नेपाल रेडक्रस	निरन्तर	सवारी दुर्घटनाहरु न्यूनीकरण गर्ने
७	इक्वीपमेण्ट सहितको आवश्यक न्यूनतम उद्धार सामग्री सहित खोज तथा उद्धार कार्यमा खटिने	सुरक्षा निकाय सवै, सडक डिभिजन कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तह सवै	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, निर्माण व्यवसयी संघ र उद्योग वाणिज्य संघ	निरन्तर	समयमै खोज तथा उद्धार हुने
८	जिल्ला आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC) लाई Alert अवस्थामा राख्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला सुरक्षा समिति	निरन्तर	समयमै खोज तथा उद्धार हुने
९	राहत सामग्रीको भण्डारण गर्ने, भण्डारणको अनुगमन गरी उचित व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र DEOC	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, सुरक्षा निकाय सवै, नेपाल	निरन्तर	चिसोबाट प्रभावित नागरिकलाई समयमा राहत वितरण गर्न सकिने

विष्णु पौडेल
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

			रेडक्रस, उद्योग वाणिज्य संघ		
१०	राहत सामग्रीहरुको भण्डारण सहितको कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्ने	जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तह सबै, नेपाल रेडक्रस र गैर सरकारी संघ संस्था	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	निरन्तर	चिसोबाट प्रभावित नागरिकलाई समयमा राहत वितरण गर्न सकिने
११	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन रातहकोषमा न्यूनतम रकम रु. १० लाख राख्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	निरन्तर	चिसोबाट प्रभावित नागरिकलाई समयमा राहत रकम वितरण गर्न सकिने
१२	सुरक्षा निकायलाई तयारी अवस्थामा राख्ने	सुरक्षा निकाय सबै, जिल्ला सुरक्षा समिति	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	निरन्तर	समयमै खोज तथा उद्धार हुने
१३	स्थानीय स्वयम् सेवकको गठन गरी परिचालन गर्ने	नेपाल रेडक्रस, गैर सरकारी संघ संस्था, स्थानीय तह सबै, जिल्ला समन्वय समिति र राष्ट्रिय सेवा दल	गैर सरकारी महासंघ, DDRP बमोजिम गठन भएका जिल्ला कलस्टर समूह र राजनैतिक दलहरु	निरन्तर	खोज तथा उद्धार कार्यमा सहजता हुने
१४	स्थानीय तहले विपद् व्यवस्थापन कोषमा कम्तिमा न्यूनतम रकम राख्ने	स्थानीय तह सबै	-	निरन्तर	चिसोबाट प्रभावित नागरिकलाई समयमा राहत रकम वितरण गर्न सकिने

विष्णु पौडेल
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

१५	स्थानीय तहले विपद् व्यवस्थापन खोज तथा उद्धार सामग्रीहरुको व्यवस्थापन गरी रोष्टर तयारी अवस्थामा राख्ने	स्थानीय तह सबै	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	निरन्तर	खोज तथा उद्धार कार्यमा सहजता, शिघ्रता आउने
१६	अत्याधिक चिसो बढ्ने समयमा विभिन्न् वस्तीहरुमा आगो ताप्ने व्यवस्था मिलाउने	डिभिजन वन कार्यालय, स्थानीय तह	सुरक्षा निकाय सवै, नेपाल रेडक्रस	आवश्यकता अनुसार	चिसोको असर कम हुने ।
१७	विपद्बाट पिडितलाई राहज उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	तत्काल	पिडितलाई तत्काल राहत प्राप्त हुने
१८	चिसो मौसममा कोभिड-१९ लगायत संक्रामक रोगबाट बच्न भौतिक दुरी, माक्सको प्रयोग, स्यानिटाइजरको प्रयोग तथा नियमित साबुन पानीले हात धुने लगायतका स्वास्थ्य र सुरक्षा मापदण्डको पालना गर्न जोड दिने	स्थानीय तह सबै	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	निरन्तर	कोभिड-१९ लगायतका माहामारीको जोखिम कम हुने

विष्णु पौडेल
प्रमुख जिल्ला अधिकारी